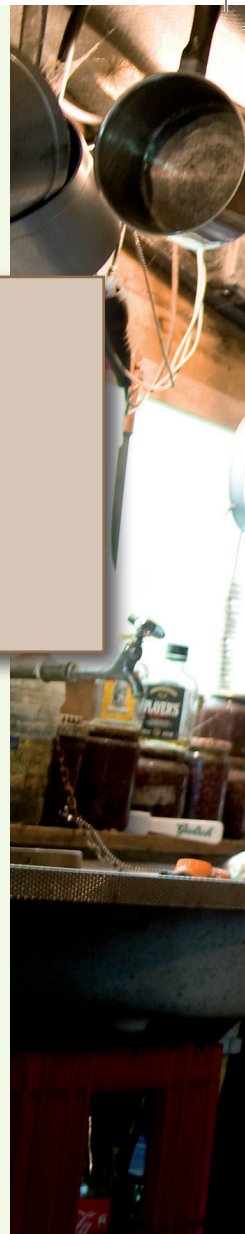

Met 't Naobertje op tafel

Met een kruid Naobertje onder de arm bezoekt Gert-Jan Oplaat interessante inwoners van Oost-Nederland. In deze aflevering staat het Naobertje op tafel bij Gert-Jans naamgenoot Henk Oplaat in de buurtschap Loo bij Bathmen. Henk is voormalig boer, thans WOZ-taxateur, bierbrouwer, drijver, verhalenverteller en gemeenschapsmens.

Er ontwikkelt zich een mooi gesprek in de streektaal. Met prachtige uitdrukkingen, soms onderbroken door enorme lachsalvo's.

Tekst: Harrie Hoitink
Foto's: Hans Menop

Boer- en biergondiër in Salland

'Bunt wij familie?' Henk Oplaat haalt zijn brede schouders op bij de vraag van achternaamgenoot Gert-Jan. 'Kiek naar miene klere en naor dee van ow. Kiek naar mien postuur en naor dat van ow. Miene 135 kilo en dee 80 van ow. Heel in de wiete misschien.'

Henk schaterlacht, pakt het Naobertje van tafel en draait de dop behendig van het kruidje. Dan stieft hij naar de servieskast, schuift een lading glaswerk aan de kant, wipt twee glaasjes naar voren en schenkt ze nokkievol. 'Op onze achternaam, Gert-Jan. En de gezelligheid waar we beiden zo van houden. Proost!'

Het glas gaat in één teug leeg. 'Hee smaakt ow wal, Henk?', informeert Gert-Jan. De rijzige inwoner van Loo bij Bathmen trekt een zuinig mondje. Hij vertelt niet meer zo veel te drinken als vroeger. 'Ik kreeg hartritmestoornissen. Dat was schrikken. De dokter raadde me met klem aan te minderen. Ik drink sindsdien met mate.' De mededeling van de dokter heeft blijkbaar indruk gemaakt. Hij gaat op zijn troon zitten – een oude schommelstoel met een enorm zitvlak, waarvan het schommeldeel is vervangen door vaste poten – en wijst op zijn grote passie: een enorm vat boordevol donkerblond bier. 'Ik ben gek van lekker eten en drinken. Maar ja, die dokter...'

Bier in het fietsenhok

De Oplaats praten met elkaar in Henks brouwerij annex proefflokaal: een provisorisch afgetimmerde ruimte, met bloemetjesgordijnen afgescheiden van het fietsenhok. Er staan diverse attributen, nodig om bier te brouwen. 'Dat grote ronde vat is de brouwketel', vertelt Henk. 'Het is een oude slagerskookpot van mijn zuster. Zij en haar man hebben een slagerij en wilden van dit oude ding af. Mij paste het wel.' Ernaast staat een filterbak – geruild tegen een paar bakken bier – en enkele meters verderop een groot roestvrijstalen drukvat. 'Vast boordevol heerlijk bier', grapt Gert-Jan. Henk knikt, pakt een bierglas van het aanrechtje en tapt het vol. Hij duwt Gert-Jan het donkerblonde biertje in de hand. De Markeloër proeft, proeft nog eens en knikt verrast. 'Lekker. Zwaar maar lekker.'

Henk begon jaren geleden met zijn brouwhobby. Toen de schuren naast het fietsenhok nog vol lagen met varkens en biggen. 'Twee zwagers van me hadden een cursus bierbrouwen gevolgd. Dat is wat voor jou, zeiden ze tegen mij. Hun enthousiasme prikkelde me. Ik ben een levensgenieter. Ik begon in de keuken te prutsen. Een melkzeef met watten als filter, potjes op het vuur en de vrouw helemaal van 't rit. Een man in de keuken staat altijd in de weg.' Henk werd gesommeerd zijn nieuwe hobby elders voort te

'In het begin was mijn bier wat aan de zware kant'

zetten. Hij vluchtte naar het fietsenhok. Ook geen succes. 'Ik kon elke avond alles opruimen, omdat de fietsen naar binnen moesten.' Henk eindigde met zijn hobby in de aanbouw van het fietsenhok. 'Hier kan ik zoveel rommel maken als ik wil en is gezelligheid altijd troef. De perfecte entourage voor een echte boer-gondiër, zoals ik.' Henk Oplaat noemt zich bewust 'boergondiër' in Salland. 'Ik heb mijn zegeningen geteld en geniet van het leven.'

Businessclubs op de borrel

Henk bouwde zijn hobby met succes uit. Tal van groepen komen regelmatig bij hem op bezoek voor een praatje, een biertje en een karbonade uit de jus. Ondernemers, leden van businessclubs, voetbalteams, plattelandsvrouwen, rotaryleden en andere notabelen vallen als een blok voor Henks charme, voor zijn verhalen én voor zijn bier. De verhalen daarover doen alom de ronde. Gert-Jan: 'Henk, jouw donkerblonde biertjes zijn zo zwaar dat menigeen hier op handen en voeten naar buiten kroop.' De Sallander lacht van oor tot oor. 'Inderdaad, in het begin was mijn bier wat aan de zware kant. Bij elk glas zag ik de luiken van de drinkers verder dicht gaan, haha. Nu maak ik lichter bier. Geschikter voor een breder publiek, maar in mijn ogen be-

duidend minder. Ik vind het eigenlijk een beetje te slap.' Slap zijn de bieravonden die Henk voor een gevarieerd publiek organiseert allesbehalve. Om de stemming er goed in te krijgen nodigt hij zijn gasten van harte uit om zelf mooie muziek van tóen te draaien. Achter het bloemetjesgordijn staat een pick-up en daarnaast dozen vol platen. 'Als ik hier een groep heren heb zitten, breng ik er nog wat extra sfeer in door hier en daar tussen de platen sexboekjes te leggen. Ondertussen tap ik biertjes, vertel over het brouwproces en lach me helemaal blauw om die kerels die opeens interesse hebben voor Tiroler muziek.'

Henk weidt breed uit over het brouwersvak. Dat het een kunst is geworden. Hij vertelt over het belang van goede grondstoffen en meerijpende eikenhouten splinters die voor extra smaak zorgen. Op jaarbasis maakt hij zo'n 700 liter. Heerlijk gerstenat dat allemaal in dorstige mannenkelen verdwijnt. 'Waar eindigt dit?', vraagt Gert-Jan zich hardop af. 'In een brouwerij waar jaarlijks duizenden liters worden gebrouwen?' De Looër schudt zijn hoofd. Hij vindt het mooi zo. 'Ik kan en mag probleemloos meer brouwen, dan kom ik echter in de knoop bij het bottelen. Dat moet allemaal met de hand gebeuren: flessen schoonmaken, schepje suiker onderin voor de conservering, afvullen

Het brouwersvak is een kunst.

en sluiten. Monnikenwerk! Dat wil ik niet. Het moet een hobby blijven, geen werk worden.'

Sociaal bewogen

Henk geniet liever van het leven, maar hij heeft ook een serieuze kant: de kerk. 'Ik kom er te weinig. Uit laksigheid. Ik vind de kerk en actief zijn voor de kerk belangrijk, omdat het je 'sociaal zijn' bevordert. We zijn opgegroeid in een kerkelijke traditie. Het maakt een belangrijk deel uit van ons geestelijk fundament. Ik heb veel aan de maatschappij en de kerk te danken. Dan moet je er ook voor de kerk en de maatschappij zijn.'

In moeilijke tijden vindt Henk troost en steun bij de kerk en de maatschappij. Gert-Jan: 'Je gezin heeft acht jaar geleden een groot drama meegemaakt.' Henk knikt. Als hij begint te vertellen, verschijnen tranen in zijn ooghoeken. 'Toen is onze zoon Henk junior verongelukt. Hij is maar 14 jaar geworden.' Henk vertelt dat zijn zoon samen met een vriend uit Dijkerhoek kwam. Op de spoorwegovergang, op een steenworp afstand van de boerderij, stond het hondje van het gezin hen op te wachten. Er denderde in volle vaart een trein op het diertje af. Junior probeerde de hond van het spoor te jagen, maar het dier wist van geen wijken.

Henk Oplaat over...

● onrecht in de wereld

'Daar kan ik absoluut niet tegen. Ik vind het schrijnend om te zien hoe mensen soms met elkaar omgaan. Neem de honger in Afrika. Dat mag toch gewoon niet? In mijn ogen is de politiek er voor een belangrijk deel schuldig aan. Voor die politiek heb ik geen goed woord over. In de wereld groeit er genoeg voor iedereen, maar niet voor iedereen hebzucht.'

● dorpsfeest

'Heel erg belangrijk voor een kleine gemeenschap als Loo. Het versterkt de saamhorigheid en het is onderhoudend ook. Je hoort nog eens wie er met fiets en al in de sloot heeft gelegen na een avondje bier drinken.'

● gezin

'Ik ben junior kwijt, maar heb nog een heel lieve vrouw en twee geweldige dochters. De één werkt, de ander studeert nog. Ze doen het goed en staan goed in het leven.'

● favoriete land

'Het platteland, in Nederland en het buitenland. Mijn vrouw en ik kennen een Franse kok. Hij werd vorig jaar veertig en gaf een echt Frans feest in het dorpshuis van zijn geboortedorp. Heel bijzonder om mee te maken. Leerzaam ook, omdat je de echte cultuur van een land proeft.'

● grote voorbeelden

'Mijn moeder en andere familieleden en mensen in de buurt zoals ome Jan en tante Dina Willemink. Na het overlijden van mijn vader ben ik veel bij hen geweest. Het waren brede denkers met veel mensenkennis. Ik heb veel van ze geleerd.'

● liegen

'Als je daar mee begint, is het einde zoek. Enne, als je veel liegt moet je ook veel onthouden. Je moet integer en betrouwbaar zijn, uit overtuiging. Het is het enige principe dat stand houdt.'

'Het speldje staat symbool voor de verbondenheid die ik voel met de medemens'

Toen sprintte de jongen naar het spoor om zijn hondje te redden. Ze kwamen beiden onder de trein. Het is ijsig stil in de gezellige ruimte. 'De volgende dag heb ik de burgemeester gebeld en gevraagd of ik mijn zoon en zijn hondje samen mocht begraven. Het mocht. Bij hoge uitzondering.' Henk haalt diep adem. 'Het leven is niet alleen feest en plezier. Het is ook pijn en ellende. Wat mij het meeste dwars zat en nog steeds zit, is het gevoel dat je geen vader-zoon-gevoelens kunt doorgeven. We hebben twee geweldige aanstaande schoonzonen, maar het is net als het kunstgebit. Het wordt nooit je eigen. Ik berust er trouwens wel in dat niemand schuld heeft aan de dood van onze zoon.' Henk Oplaat kijkt strak voor zich uit. 'Het was een zwarte tijd die diepe sporen heeft achtergelaten. Hoewel, het heeft ons ook mooie dingen gebracht. De vriendschap is er beter door geworden. De vrienden van junior komen op zijn verjaardag en sterfdag nog altijd langs om een biertje te drinken. Dan zitten we hier met z'n allen, proosten op hem en hebben we plezier. Zoals het geweest zou zijn als toen hij nog leefde.'

Getekend door het leven

'Je bent getekend door het leven, maar gaat er niet onder gebukt.' Gert-Jan legt zijn achternaamgenoot een hand op de schouder. Henk knikt. 'Het leven vormt je. Op negenjarige leeftijd heb ik mijn vader verloren. Als reactie daarop heb ik een uitbundige jeugd gehad. Zó uitbundig dat ik voor mijn gevoel nu soms al met de derde helft bezig ben. Het vroege overlijden van mijn vader had tot gevolg dat ik

*'Het leven is niet alleen
feest en plezier,
het is ook pijn en ellende'*

al op 18-jarige leeftijd min of meer zelfstandig boer ben geworden. Van een gemengd bedrijf met koeien en varkens bouwde ik het bedrijf samen met mijn moeder en mijn vrouw uit tot een vermeerderingsbedrijf met bijna 250 zeugen. De koeien heb ik met de komst van de tankmelk van de hand gedaan. In 2000 was ik vanwege de slechte vooruitzichten ook klaar met de varkenshouderij en ben ik gestopt.'

'Stoppen met boeren, val je dan niet in een enorm gat?' Henk trekt een zuinig mondje en vertelt dat het reuze meeviel. Hij werkte onder andere een tijdje aan de lopende band. 'Veurdeel van dat wark is da'j ow verstand op 't nachtkastje könt laoten liggen.' Nu werkt hij als zelfstandig WOZ-taxateur; in opdracht van gemeenten ondermeer. Hij is vaak buiten en heeft veel contact met mensen. 'Prima werk. Ik doe het graag.'

Opvallend speldje

Gert-Jan wijst op het speldje dat de Sallander op zijn trui heeft. 'Toen ik binnenkwam, speldde je het er net op. Waarom?' Henk laat zijn vingers over het gladde metaal glijden en vertelt dat hij het speldje kreeg tijdens een cursusweek in Zwitserland, midden jaren tachtig. 'We gingen daar met de plattelandsjongeren naar toe in het kader van een uitwisseling. Het speldje op zich stelt niets voor. Voor mij is het een symbool van de verbondenheid die ik voel met de medemens. Voor de liefde die ik voel voor de medemens. Dat heb ik daar in Zwitserland heel sterk gevoeld.' De liefde voor de medemens gaat bij Henk ver. Heel bewust is hij voorzitter van de actieve Oranjevereniging in Loo. En iedereen in nood kan een beroep op hem doen. Gert-Jan: 'De mensen die ik over jou spreek, zeggen allemaal hetzelfde: die Henk Oplaat is een lieve, vrolijke en integere man. Verrast je dat?' Henk pakt zijn biertje van tafel, neemt een slok en lacht. 'Dat is goed om te horen.'

Fotograaf Hans Menop komt binnen. Hij en Henk kennen elkaar. Van de jacht in Zwiep. 'Jij bent die drijver met dat knalgele regenpak aan', vertelt Hans. 'Je hoeft niet eens met de armen te zwaaien of met de stok in de bosjes te slaan om het wild op te drijven. De hazen en konijnen gaan direct op de loop als ze jou zien.' Henk Oplaat knikt en geniet van de aandacht. De jacht was en is prachtig. 'Sinds mijn elfde ga ik onafgebroken met de Zwiepse mannen op jacht. Dus tot over enkele maanden, Menop.' Gert-Jan pakt het Naobertje en schenkt de glaasjes weer vol. 'Henk, op de jacht! Dat het een mooi en vooral gezellig seizoen mag worden.'

